

ЗАКОН

О ЗАШТИТИ ТОПОГРАФИЈА ПОЛУПРОВОДНИЧКИХ ПРОИЗВОДА

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Предмет уређивања

Члан 1.

Овим законом уређује се заштита топографија полупроводничких производа.

Значење израза

Члан 2.

Поједини изрази употребљени у овом закону имају следеће значење:

1) *надлежни орган* је орган државне управе који је надлежан за послове интелектуалне својине Републике Србије;

2) *стваралац топографије* је физичко лице које је својим интелектуалним напором створило топографију;

3) *полупроводнички производ* је готов производ или међупроизвод намењен обављању електронске функције, искључиво или заједно са другим функцијама, који се састоји од слоја полупроводничког материјала и од једног или више других слојева проводног, изолационог или полупроводничког материјала, распоређених у складу са унапред утврђеним тродимензионалним узорком;

4) *топографија полупроводничког производа* (у даљем тексту: *топографија*) је низ повезаних слика који представља тродимензионални узорак слојева од којих је полупроводнички производ састављен и у којем свака слика приказује узорак или део узорака површине полупроводничког производа у било којој фази његове производње, без обзира на начин који је приказан или кодиран;

5) *комерцијална употреба* је продаја, давање у закуп, давање лиценце или било који други начин комерцијалне дистрибуције заштићене топографије или полупроводничког производа који у себи садржи заштићену топографију или производа који у себи садржи такав полупроводнички производ, укључујући и понуду у те сврхе. Прва комерцијална употреба поверљиве пријаве није комерцијална употреба у смислу овог закона.

II. ПРЕДМЕТ И УСЛОВИ ЗАШТИТЕ

Предмет заштите

Члан 3.

Предмет заштите у складу са овим законом може бити само топографија која је резултат интелектуалног напора ствараоца и која у време њеног настанка није била општепозната у индустрији полупроводничких производа.

Топографија која се састоји од комбинације елемената који су општепознати у индустрији полупроводничких производа може бити предмет заштите само ако посматрано у целини испуњава услове из става 1. овог члана.

Обим заштите

Члан 4.

Заштиту у складу са овим законом ужива и део заштићене топографије који се може самостално употребљавати, као и уређај (главна ствар) који обухвата полупроводнички производ који у себи садржи заштићену топографију, ако се такав полупроводнички производ не може одвојити од главне ствари без њеног оштећења или уништења.

Заштита коју ужива топографија полупроводничких производа у складу са овим законом не може се проширити на идеју, поступак, систем, технику на којој је топографија заснована или шифровану информацију садржану у топографији осим на саму топографију.

Субјекти заштите

Члан 5.

Право на заштиту топографије има њен стваралац.

Ако је топографија створена као резултат интелектуалног напора више стваралаца, њима припада заједничко право на заштиту.

Ако је топографија створена у радном односу, право на заштиту има послодавац ствараоца топографије, ако уговором о раду није другачије уговорено.

На топографије створене у радном односу сходно се примењују одредбе закона којима се уређује заштита проналазака.

Ако је топографија створена на основу уговора који није уговор о раду, право на заштиту има уговорна страна која је топографију наручила, ако није другачије уговорено.

Право на заштиту имају правни следбеници лица из ст. 1, 2, 3 и 5. овог члана.

Ако више лица поднесе пријаву за заштиту заједнички створене топографије сматраће се, ако није између њих другачије одређено, да су њихови идеални делови једнаки.

На сва питања међусобних правних односа заједничких подносилаца пријаве која нису уређена овим законом примењиваће се одговарајуће одредбе закона којим се уређују својинско-правни односи и облигациони односи.

Право на заштиту

Члан 6.

Право на заштиту у складу са чланом 5. став 1. овог закона имају физичка лица која су држављани Републике Србије, односно неке од држава чланица Светске трговинске организације (у даљем тексту: СТО) или која имају пребивалиште на територији Републике Србије, односно на територији неке од држава чланица СТО;

Право на заштиту у складу са чланом 5. ст. 3. и 5. овог закона имају:

1) физичка лица која су држављани Републике Србије, односно неке од држава чланица Светске трговинске организације (у даљем тексту: СТО) или која имају пребивалиште на територији Републике Србије, односно на територији неке од држава чланица СТО;

2) правна лица која имају седиште на територији Републике Србије, односно на територији неке од држава чланица СТО.

Страна физичка лица која немају пребивалиште или правна лица која немају седиште на територији неке од држава чланица СТО имају право на заштиту ако то произилази уз међународних уговора који обавезују Републику Србију.

Члан 7.

Ако лица из члана 6. став 2. овог закона не испуњавају прописане услове право на заштиту има лице које:

1) је прво комерцијално употребило топографију, која још увек није била комерцијално употребљена било где у свету, на територији Републике Србије, односно на територији неке од држава чланица СТО;

2) има искључиво овлашћење да комерцијално употребљава топографију на територији Републике Србије, односно на територији неке од држава чланица СТО, од стране лица које има право да располаже том топографијом.

Заступање

Члан 8.

Страно физичко које нема пребивалиште или правно лице које нема седиште на територији Републике Србије, у поступку пред надлежним органом, мора заступати лице уписано у Регистар заступника који води надлежни орган или домаћи адвокат.

III. САДРЖИНА, ОГРАНИЧЕЊА И ТРАЈАЊЕ ПРАВА ИЗ ПРИЗНАТЕ ТОПОГРАФИЈЕ

Садржина права

Члан 9.

Носилац права из признате топографије (у даљем тексту: носилац права) има искључиво право да забрани сваком трећем лицу да без његовог овлашћења:

1) умножава топографију или њене битне делове на било који начин или у било којој форми;

2) комерцијално употребљава или увози за те сврхе заштићену топографију или полупроводнички производ који садржи заштићену топографију или производ који у себи садржи такав полупроводнички производ.

Ограничење права

Члан 10.

Не сматра се повредом права из члана 9. овог закона:

1) умножавање заштићене топографије за личну употребу у некомерцијалне сврхе;

2) умножавање топографије у циљу анализирања, процене или наставе о идејама, поступцима, системима или техникама садржаним у топографији или саме топографије;

3) ако неко лице, на основу анализе или истраживања заштићене топографије, створи топографију која испуњава услове из члана 3. ст. 1. и 2. овог закона.

Исцрпљење права

Члан 11.

Искључиво право носиоца права да забрани сваком трећем лицу да без његовог овлашћења предузима радње из члана 9. овог закона исцрпљује се за територију Републике Србије након стављања заштићене топографије или полупроводничког производа који у себи садржи заштићену топографију у промет на територији Републике Србије од стране носиоца права или другог лица које има његово овлашћење.

Настанак права

Члан 12.

Искључиво право носиоца права да забрани сваком трећем лицу да без његовог овлашћења предузима радње из члана 9. овог закона настаје даном прве комерцијалне употребе топографије било где у свету или даном подношења пријаве за признање права на топографију (у даљем тексту: пријава) којој је признат датум подношења, зависно од тога који је дан ранији.

Престанак права

Члан 13.

Право из члана 12. овог закона престаје истеком календарске године у којој се навршава десет година од дана настанка искључивих права.

Означавање топографије

Члан 14.

За време трајања искључивих права носилац права може полупроводнички производ који у себи садржи заштићену топографију обележавати великим словом „Т”.

IV. ПРОМЕТ ПРАВА

Члан 15.

Право на топографију може бити, у целини или делимично, предмет преноса права на основу уговора о преносу, статусне промене носиоца права, наслеђивања, судске и административне одлуке.

Поједина или сва овлашћења из права на топографију могу, са ограничењима или без њих, бити предмет уступања на основу уговора о лиценци.

Право на топографију може бити предмет залогe на основу уговора о залози, одлуке суда или одлуке другог државног органа.

Уговори из ст. 1-3. овог члана су пуноважни само ако су састављени у писаној форми.

Пренос права, лиценца и залога уписују се у одговарајући регистар надлежног органа.

На пренос права, лиценцу и залогу сходно се примењују одредбе закона којима се уређује правна заштита проналазака.

V. ПОСТУПАК ЗАШТИТЕ

Заједничке одредбе

Члан 16.

Поступак за признање топографије остварује се у управном поступку који води надлежни орган.

На поједина питања која нису уређена овим законом, посебно на питања која се односе на жалбу, одустанак, повраћај у пређашње стање и друга питања примењују се одговарајуће одредбе закона који уређује општи управни поступак.

Таксе

Члан 17.

У управном поступку пред надлежним органом плаћају се републичке административне таксе, за које се надлежном органу достављају докази о уплатама.

Регистри

Члан 18.

Надлежни орган води Регистар пријава топографија (у даљем тексту: Регистар пријава) и Регистар топографија.

Надлежни орган ближе прописује садржину регистара из става 1. овог члана.

Покретање поступка за признање топографије

Члан 19.

Поступак за признање топографије покреће се подношењем пријаве за признање топографије надлежном органу.

Пријава се подноси на српском језику.

Употреба специјалних техничких термина на енглеском језику допуштена је само ако су ти термини у употреби у области технике на коју се топографија односи. У осталим случајевима такви термини се могу користити уз објашњење на српском језику.

Надлежни орган не проверава да ли подносилац пријаве има право на подношење пријаве.

За сваку топографију подноси се посебна пријава.

Надлежни орган ближе прописује начин подношења пријаве.

Рок за подношење пријаве

Члан 20.

Пријава за признање топографије може се надлежном органу поднети у року од две године од датума прве комерцијалне употребе топографије било где у свету.

Ако топографија није комерцијално употребљена пријава за признање топографије не може се надлежном органу поднети након протеча 15 година од дана њеног настанка.

Садржина пријаве за признање топографије

Члан 21.

Пријава за признање топографије садржи:

- 1) захтев за признање топографије;
- 2) прилоге којима се топографија идентификује;
- 3) примерак полупроводничког производа који садржи топографију, ако је полупроводнички производ комерцијално употребљен;
- 4) изјаву када је топографија први пут комерцијално употребљена, ако је датум прве комерцијалне употребе ранији о датума подношења пријаве;
- 5) изјаву о правном основу стицања права на подношење пријаве, ако подносилац пријаве није стваралац топографије.

Надлежни орган ближе прописује садржину захтева за признање топографије, одређује прилоге који се подnose уз тај захтев и прописује њихову садржину.

Пословна тајна

Члан 22.

Подносилац пријаве, при подношењу пријаве, део прилога из члана 21. став 1. тачка 2) овог закона означава податке који су заштићени као пословна тајна.

На делове пријаве из става 1. овог члана, примењује се закон којим се уређује заштита пословне тајне.

Признати датум подношења

Члан 23.

Надлежни орган признаће датум подношења пријаве пријави која садржи податке о подносиоцу пријаве и један од прилога којим се топографија идентификује.

Испитивање пријаве

Члан 24.

По пријему пријаве за признање топографије надлежни орган испитује:

- 1) да ли је пријава поднета у року из члана 20. овог закона;

2) да ли је пријава поднета у смислу члана 8. овог закона, ако је подносилац пријаве страном лице;

3) да ли је за сваку топографију поднета посебна пријава у смислу члана 19. став 5. овог закона;

4) да ли поднета пријава садржи захтев за признање топографије и прилоге који се подносе уз тај захтев;

5) да ли захтев за признање топографије и прилози који се подносе уз тај захтев имају прописану садржину;

6) да ли је плаћена такса за подношење пријаве.

Ако пријава за признање топографије не испуњава све услове из става 1. овог члана, надлежни орган ће подносиоца пријаве позвати да у року, који не може бити краћи од два месеца, нити дужи од три месеца, отклони недостатке наведене у позиву.

Ако подносилац захтева не отклони недостатке наведене у позиву из става 2. овог члана, надлежни орган ће пријаву за признање топографије одбацити.

Ако пријава за признање топографије испуњава услове из става 1. овог члана, надлежни орган утврђује да ли је предмет пријаве топографија у смислу члана 2. став 1. тачка 4. овог закона.

Ако надлежни орган утврди да су испуњени услови из става 4. овог члана донеће решење о признању топографије.

Ако пријава за признање топографије не испуњава услове из става 4. овог члана надлежни орган ће позвати подносиоца пријаве да у року који не може бити краћи од два месеца, нити дужи од три месеца отклони недостатке наведене у позиву, односно да се изјасни о разлозима одбијања.

Ако подносилац пријаве не отклони или се не изјасни о разлозима одбијања у остављеном року, надлежни орган ће одбити захтев за признање топографије.

На образложен захтев подносиоца пријаве надлежни орган ће продужити рок из ст. 2. и 6. овог члана за време које сматра оправданим али не дуже од три месеца.

Регистрација, издавање исправе и објава признатог права

Члан 25.

Признато право на топографију уписује се у Регистар топографија.

По извршеном упису у Регистар топографија носиоцу се издаје исправа о признатој топографији.

Подаци о признатој топографији објављују се у службеном гласилу надлежног органа (у даљем тексту: службено гласило).

Надлежни орган ближе прописује садржину исправе о признатој топографији и врсту података који се објављују у службеном гласилу.

Стављање топографије на увид јавности

Члан 26.

До уписа у Регистар топографија надлежни орган дозволиће увид у пријаву за признање топографије и њено копирање у присуству службеног лица на писани захтев подносиоца пријаве или лица које има његово овлашћење.

Делови прилога означени као пословна тајна не смеју бити доступни трећим лицима без дозволе подносиоца пријаве, носиоца права или без судске одлуке.

Делове топографије који представљају пословну тајну, а који су представљени у графичком облику треба прекрити, шрафирањем или на други начин, на једној од копија приказа топографије. Само та копија даје се на увид јавности. На осталим копијама приказ топографије мора бити видљив.

Упис у регистар промене података

Члан 27.

Надлежни орган ће на уредан захтев подносиоца пријаве или носиоца уписати промену података у одговарајући регистра надлежног органа.

Надлежни орган објављује у службеном гласилу промену података који су уписани у одговарајући регистар.

Надлежни орган ближе прописује садржину захтева за упис промене података у одговарајући регистар, одређује прилоге који се подносе уз наведени захтев, прописује њихову садржину, као и врсту података који се објављују у службеном гласилу.

VI. ОГЛАШАВАЊЕ НИШТАВИМ РЕШЕЊА О ПРИЗНАЊУ ПРАВА НА ТОПОГРАФИЈУ

Разлози за оглашавање ништавим

Члан 28.

Надлежни орган може решење о признању права на топографију у било које време огласити ништавим на предлог било ког лица, ако утврди да:

- 1) предмет заштите није топографија у смислу члана 2. став 1. тачка 4. овог закона;
- 2) топографија не испуњава услове за заштиту у смислу члана 3. овог закона;
- 3) пријава није поднета у року из члана 20. овог закона;
- 4) носилац права нема право на заштиту у смислу чл. 6. и 7. овог закона, односно ако није имао заступника у смислу члана 8. овог закона;
- 5) прилози из члана 21. овог закона немају прописану садржину;
- 6) прилози из члана 21. став 1. тачка 2) овог закона не одговарају полупроводничком производу за који је поднет захтев за признање права на топографију.

Надлежни орган прописује садржину предлога за оглашавање ништавим решења о признању права на топографију и садржину прилога који се подносе уз тај предлог.

Поступак оглашавања ништавим

Члан 29.

Надлежни орган ће уредан предлог са прилозима доставити носиоцу топографије и позвати га да, у року који не може бити дужи од 30 дана од пријема позива, достави свој одговор, у два примерка.

У току поступка за оглашавање ништавим надлежни орган позива странке, онолико пута колико сматра да је потребно, да у року од 30 дана доставе своје примедбе на поднеске друге стране.

У току поступка за оглашавање ништавим, надлежни орган одржава усмену расправу ако оцени да је њено одржавање нужно за утврђивање битних чињеница за доношење одлуке по предлогу.

Ако странке не дођу на усмену расправу надлежни орган може одлучити о предлогу за оглашавање ништавим на основу расположивих доказа.

Подаци из решења о оглашавању ништавим топографије објављују се у службеном гласилу.

Надлежни орган ближе прописује врсту података који се објављују у службеном гласилу надлежног органа.

Члан 30.

Оглашавање ништавим решења о признању топографије нема ретроактивно дејство на правоснажне судске одлуке у вези са утврђивањем повреде права, као и на закључене уговоре о преносу права, односно уступању лиценце, ако су и у мери у којој су ти уговори извршени, под условом да је тужилац, односно носилац права био савестан.

VII. ПОВЕРЉИВА ПРИЈАВА

Члан 31.

Пријава топографије, за коју се утврди да је од значаја за одбрану или безбедност Републике Србије сматра се поверљивом.

На поверљиву пријаву сходно се примењују одредбе закона којим се уређује правна заштита проналазака.

VIII. ГРАЂАНСКОПРАВНА ЗАШТИТА

Члан 32.

Свако неовлашћено предузимање било које радње из члана 9. овог закона сматра се повредом права на топографију.

Не сматра се повредом права на топографију комерцијална употреба полупроводничког производа у коме је садржана заштићена топографија, ако лице које је набавило полупроводнички производ у том тренутку није знало или није могло знати да је у њему садржана заштићена топографија.

На захтев носиоца права суд може обавезати лице из става 2. овог члана да плати накнаду за комерцијалну употребу полупроводничког производа који садржи заштићену топографију, као и производа који садржи такав полупроводнички производ од тренутка када је сазнало или је било у могућност да сазна да је топографија заштићена.

Одредбе ст. 2. и 3. овог члана примењују се и на правне следбенике лица које је стекло полупроводнички производ на коме постоје искључива права на признатој топографији.

Висина накнаде која припада носиоцу одређује се у висини накнаде коју би носилац права добио за слободно уговорену лиценцу за ту топографију.

Ако носилац докаже да је неко лице, пре датума из члана 12. овог закона, преваром отпочело производњу, комерцијалну употребу или увоз у те сврхе заштићене топографије, или полупроводничког производа који садржи заштићену топографију, или производа који у себи садржи такав полупроводнички производ, суд ће то лице обавезати да носиоцу плати накнаду из става 5. овог члана.

На грађанскоправну заштиту топографије сходно се примењују одредбе о грађанскоправној заштити закона којим се уређује заштита проналазака.

IX. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Привредни преступ

Члан 33.

Казниће се за привредни преступ новчаном казном у износу од 100.000 до 3.000.000 динара привредно друштво или друго правно лице које на начин из члана 32. овог закона повреди топографију, односно право из пријаве.

За радње из става 1. овог члана казниће се за привредни преступ новчаном казном у износу од 50.000 до 200.000 динара одговорно лице у привредном друштву или другом правном лицу.

За привредне преступе из става 1. овог члана могу се изрећи заштитне мере одузимање предмета и јавно објављивање пресуде у складу са законом којим се уређују привредни преступи.

Прекршаји

Члан 34.

Казниће се за прекршај новчаном казном у износу од 50.000 до 500.000 динара предузетник ако повреди топографију или право из пријаве на начин из члана 32. овог закона.

За радње из става 1. овог члана казниће се и физичко лице новчаном казном у износу од 10.000 до 50.000 динара.

За прекршаје из става 1. овог члана може се изрећи заштитна мера одузимање предмета у складу са законом којим се уређују прекршаји.

Суд који је донео пресуду за прекршај из става 1. овог члана одредиће у складу са посебним прописима да ли ће се одузети предмети уништити, продати или предати заинтересованом органу односно организацији.

Члан 35.

Казниће се за прекршај новчаном казном у износу од 100.000 до 1.000.000 динара правно лице које се неовлашћено бави заступањем у остваривању права из члана 8. овог закона.

За радње из става 1. овог члана казниће се за прекршај физичко лице или одговорно лице у правном лицу новчаном казном у износу од 10.000 до 50.000 динара.

X. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 36.

Регистар пријава и Регистар топографија који су установљени Законом о заштити топографија интегрисаних кола („Службени гласник РС”, број 104/09), настављају да се воде у складу са овим законом.

Топографије које важе на дан ступања на снагу овог закона остају и даље на снази и на њих ће се примењивати одредбе овог закона.

Одредбе овог закона примењиваће се и на пријаве за признање топографије поднете до дана ступања на снагу овог закона по којима управни поступак није окончан, као и на друге започете поступке у вези са признатим топографијама који до дана ступања на снагу овог закона нису окончани.

Члан 37.

Подзаконски прописи за извршење овог закона биће донети у року од четири месеца од дана ступања на снагу овог закона.

До доношења подзаконских прописа из става 1. овог члана примењују се прописи донети на основу Закона о заштити топографија интегрисаних кола („Службени гласник РС”, број 104/09), ако нису супротни овом закону.

Члан 38.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о заштити топографија интегрисаних кола („Службени гласник РС”, број 104/09).

Члан 39.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у одредби члана 97. став 1. тачка 7. Устава Републике Србије, на основу које Република Србија уређује и обезбеђује својинске и облигационе односе и заштиту свих облика својине.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА И ЦИЉЕВИ КОЈИ СЕ ЊИМЕ ЖЕЛЕ ОСТВАРИТИ

Материја заштите топографија интегрисаних кола уређена је Законом о заштити топографија интегрисаних кола који је објављен у „Службеном гласнику РС”, број 104/09 од 16. децембра 2009. године и који је ступио на снагу 24. децембра 2009. године.

Предложеним законом Република Србија хармонизује своје законодавство са међународним стандардима у овој области прописаним од стране Европске уније и Светске трговинске организације.

Обавезу пружања заштите ствараоцима топографија полупроводничких производа прописала је Европска унија за своје чланице Директивом о правној заштити топографија полупроводничких производа број 87/54 ЕЕС од 16. децембра 1986. године (даље: Директива 87/54 ЕЕС).

Светска трговинска организација у Споразуму о трговинским аспектима права интелектуалне својине (даље: ТРИПС Споразум) обавезује све земље чланице да обезбеде заштиту топографија интегрисаних кола на начин на који је то регулисано у Уговору о интелектуалној својини у вези са интегрисаним колима из 1989. године. Поменута конвенција је донета под окриљем Светске организације за интелектуалну својину (WIPO), а потписала ју је СФРЈ, чиме је потврђена спремност да се пружи заштита овој врсти техничких иновација.

Имајући у виду јасна одређења Републике Србије да постане чланица Светске трговинске организације, неопходно је да се у области интелектуалне својине испуне сви услови које ова организација налаже ТРИПС Споразумом, па и услов пружања адекватне заштите за топографије интегрисаних кола, у складу са Одељком 6. ТРИПС Споразума (чл. 35 - 38).

Поред одредаба које су донете на основу наведених међународних прописа, у припреми закона коришћена су решења из упоредног права. Проучена су и коришћена решења садржана у законима који уређују материју заштите топографија полупроводничких производа следећих земаља: Босне и Херцеговине, Мађарске, Немачке, Румуније, Словеније, Хрватске и Чешке.

Хармонизација са међународним прописима налаже да се заштита признаје за: „топографије полупроводничких производа”, уместо за предмет заштите који је важећим законом одређен као: „топографије интегрисаних кола”. Наведена промена не значи само терминолошко усклађивање са међународним прописима, већ ствараоцима топографија омогућава заштиту за сва електрична кола, укључујући и она направљена од дискретних компонената.

Значајну новину у односу на важећи закон представља уређење поступка и то кроз прописивање права на жалбу против одлука органа управе надлежног за послове интелектуалне својине (у даље: надлежни орган). Чланом 214. Закона о општем управном поступку прописано је да се против првостепеног решења републичког министарства или другог самосталног

републичког органа управе, односно управне организације може изјавити жалба само кад је то законом предвиђено. Одредбом члана 59. став 3. Закона о државној управи прописано је да се на првостепено решење министарства и посебне организације може изјавити жалба само када је то законом изричито одређено, а за одлучивање о жалби прописана је надлежност Владе. Имајући у виду да важећим Законом о заштити топографија интегрисаних кола није прописана могућност изјављивања жалбе против управних аката надлежног органа донетих у првом степену, то се против свих управних аката Завода за интелектуалну својину могао покренути и водити само управни спор пред судом. Увођење права на жалбу и жалбеног поступка је у складу са начелом двостепености у одлучивању, као једним од основних начела управног поступка. На тај начин остварује се ефикаснија управна контрола над законитошћу одлука Завода за интелектуалну својину.

С обзиром да се предложеним законом мења и допуњује више од половине чланова важећег закона, то се на основу одредбе става 2. члана 47. Јединствених методолошких правила за израду прописа („Службени гласник РС”, број 21/10) предлаже доношење новог, а не измена и допуна важећег закона. Такође, посебна пажња посвећена је дефинисању основних појмова и начину систематизације материјалноправних и процесноправних одредаба закона.

Технологија полупроводника је од великог значаја за индустријски развој земље. Развој топографија полупроводничких производа захтева улагање знатних људских, техничких и финансијских ресурса. Тако стицањем искључивих права које уређује овај закон, носилац права има могућност да комерцијалном употребом топографије, поврати уложена средства у развијање топографија полупроводничких производа.

Циљ који се овим прописом жели остварити, у првом реду јесте подстицање развоја домаћих топографија полупроводничких производа обезбеђивањем искључивих права њиховим ствараоцима и стављањем на располагање одговарајућих правних средстава за заштиту ових права од неовлашћеног коришћења. Истовремено, таква одговарајућа, са међународним нормама усклађена заштита, јесте предуслов за трансфер и примену страних полупроводничких производа на територији Републике Србије. Оба циља су у функцији подстицања технолошког и економског напретка земље.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ РЕШЕЊА

Одредбама чл. 1. и 2. прописује се, сагласно чл. 6. и 7. Јединствених методолошких правила за израду прописа („Службени гласник РС”, број 21/10), предмет закона и дефинишу се поједини изрази који се користе у предложеном закону. Одредбе члана 2. став 1. тач. 3), 4) и 5) су у складу са чланом 1. став 1. тач. а), б) и ц) Директиве 87/54 ЕЕС.

Члан 3. у ставу 1. прописује предмет заштите топографије и то тако што је утврђује да предмет заштите може бити само топографија која је резултат интелектуалног напора ствараоца и која у време свог настанка није била општепозната у индустрији полупроводника. Став 2. овог члана прописује да топографија која се састоји од комбинације елемената који су општепознати у индустрији полупроводничких производа, може бити предмет заштите само ако испуњава услове из става 1. овог члана. Стваралачки рад мора да садржи одређену креативну висину, која се мери уложеним интелектуалним напором при стварању топографије. Заштита се признаје и оним топографијама које, посматране у целини, испуњавају ове услове, мада се састоје из више

елемената и међувеза које могу бити општепознате у индустрији полупроводничких производа.

На основу ових критеријума и ценећи такозвану креативну висину топографије створене реверзибилним инжењерингом, заштиту ће уживати само топографије које не представљају потпуну копију постојећих. Овај члан је у складу са чланом 3. Конвенције о заштити интелектуалне својине на интегрисаним колима, као и са чланом 2. став 2. Директива 87/54 ЕЕС.

Одредбом члана 4. став 1. закона прописано је да заштиту ужива и део заштићене топографије који се може самостално употребљавати, као и уређај (главна ствар) који обухвата полупроводнички производ који у себи садржи заштићену топографију, ако се такав полупроводнички производ не може одвојити од главне ствари без њеног оштећења или уништења. У односу на дефиницију предмета заштите, у члану 4. се изричито наводи да се заштита не може дати за технологију која се користи у производњи топографије или полупроводничког производа, као ни за идеју, поступак, систем, технику на којој је топографија заснована или шифровану информацију садржану у топографији тј. за све креације које су по својој садржини искључене самом дефиницијом предмета заштите. Овакво законско решење је прихваћено и у упоредном праву.

Одредбама чл. 5-7. утврђује се круг лица која имају право на заштиту топографија.

Члан 5. у ст. 1. и 2. прописује да право на заштиту топографије има њен стваралац, а ако је више лица створило топографију, њима припада заједничко право на заштиту. Ове одредбе су у складу са чланом 3. став 1. Директиве 87/54. Члан 5. ставом 3. прописује право на заштиту топографије створене у радном односу, на начин који је у складу са чланом 3. став 2а Директиве 87/54. Члан 5. у ставу 4. прописује да се на топографије створене у радном односу примењује закон којим се уређује правна заштита проналазака, имајући у виду да се ради о истој врсти заштите права индустријске својине. Закон којим се уређује правна заштита проналазака детаљно прописује стицање и заштиту проналазаска створеног у радном односу. Овакво решење је заступљено у упоредном праву. Ст. 5. до 7. члана 5. уређују право на заштиту топографије која настане на основу уговора који није уговор о раду, наследне односе, као и односе више подносилаца пријаве за признање топографије. Став 5. је у складу са чланом 3. став 2б Директиве 87/54, а став 6. овог је у складу са чланом 3. став 5. Директиве 87/54. Члан 5. ставом 8. прописује да се на сва питања међусобних правних односа заједничких подносилаца пријаве која нису уређена тим законом, примењује закон који уређује својинско правне и облигационе односе.

Одредбе чл. 6. и 7. детаљно прописују која лица имају право на заштиту. Ове одредбе су у складу са одредбама члана 3. ст. 3. и 4. Директиве 87/54, као и са Одлуком савета од 22. децембра 1994. године којим се проширује право на заштиту и на лица држављане СТО, а не само на лица која су домаћи држављани.

Одредба члана 8. прописује обавезно заступање страног физичког и правног лица пред надлежним органом. У односу на важећи закон предложеном одредбом овог члана извршено је прецизирање да страно лице у поступку за заштиту топографије полупроводничког производа пред надлежним органом може заступати заступник уписан у Регистар заступника који води надлежни орган или домаћи адвокат.

Одредба члана 9. прописује садржину права из признате топографије, односно искључиво право носиоца права на топографију да сваком трећем лицу забрани да без његовог овлашћења на било који начин користи на тржишту заштићену топографију. У важећем закону прописано је позитивно овлашћење носиоца права, тј. прописане су радње које носилац права може да предузима на тржишту. Из разлога усклађивања са ТРИПС Споразумом и одредбом члана 5. став 1. Директиве 87/54, предложено је да се садржина права дефинише негативним одређењем. Правом на умножавање (репродуковање) заштићене топографије у личне некомерцијалне сврхе, члан 10. став 1. ограничава искључиво право из члана 9, које је ограничење права за наведене активности уобичајено и код других права интелектуалне својине, а и у складу је са чланом 5. став 2. до 4. Директиве 87/54.

Одредбама члана 10. ст. 2. и 3. установљено је посебно ограничење права у случају тзв. реверзибилног инжењеринга. Ако неко на основу анализе и истраживања заштићене топографије полупроводничког производа створи нову топографију која садржи у потпуности или делом заштићену топографију и ако та нова топографија испуњава услове за заштиту из члана 3. ст. 1. и 2. предложеног закона, такво лице има права да репродукује своју топографију, као и да такве производе увози, ставља у промет и комерцијално употребљава. Ако тако добијена топографија не испуњава услове из члана 4. став 2. овог закона, њена репродукција и било каква комерцијална употреба нису дозвољене. Ограничење заштите предвиђено у ставу 2. члана 10. има за циљ стимулисање побољшања постојећих топографија. Ово се постиже тиме што се постојећа топографија користи без плаћања накнаде носиоцу права на топографију, што није случај са коришћењем раније заштићеног патента. Ово ограничење произилази из постојеће праксе произвођача полупроводничких производа да пре израде нових кола прво прегледају постојеће топографије полупроводничких производа ради њихове анализе и креирања нове сличне топографије. Такве анализе омогућавају стварање топографија која имају исте електричне и физичке карактеристике као и претходне и које су као и оне конкурентне на тржишту. Реверзибилни инжењеринг је, међутим, различит од недопуштеног копирања туђе постојеће топографије полупроводничког производа. У пракси реверзибилног инжењеринга се из постојеће топографије „извлаче” концепт и метод на којима почива постојећа топографија и на основу тога се ствара „нова” топографија која се заснива на поменутиим карактеристикама. Овако створена топографија полупроводничког производа није копија постојеће. Типична су побољшања карактеристика полупроводничког производа као што су: повећање односа сигнал/шум, већа стабилност на температурне промене, смањење величине интегрисаног кола, могуће смањење броја радних маски, итд. Одредба о реверзибилном инжењерингу допуштена је ТРИПС Споразумом, а садржана је у већини закона којима се штити топографија полупроводничких производа.

Члан 11. закона утврђује искључиво овлашћење носиоца права да примерке топографије или полупроводничког производа који у себи садржи заштићену топографију ставља у промет, увози, нуди или складишти ради стављања у промет има своје ограничење које се заснива на доктрини о тзв. исцрпљену права. Суштина поменутог ограничења је у томе да носилац права на топографију (као и носиоци других права интелектуалне својине) има искључиво овлашћење да пушта у промет примерак топографије само до тренутка у коме он не постане својина другог лица. Власник примерка топографије која је легално пуштена у промет може тим примерком као предметом својине слободно да располаже (да га ставља у промет, увози или на други начин комерцијално употребљава), а да се такво располагање не сматра повредом права. Ово стога што је искључиво овлашћење носиоца права

на комерцијалну употребу топографије исцрпљено у погледу тог конкретног примерка топографије, односно полупроводничког производа који у себи садржи заштићену топографију. Ова одредба је у складу са чланом 5. став 5. Директиве 87/54.

Одредбом члана 12. закона прописано је да се право на топографију стиче првом комерцијалном употребом било где у свету. Такође, извршено је усклађивање са чланом 7. став 1а Директиве 87/54 ЕЕС тако што је прописано да се право на топографију стиче даном подношења пријаве којој је признат датум подношења.

Члан 13. утврђује десет година као рок истека заштите. Наиме, иако минимално трајање заштите на основу Конвенције WIPO износи осам година, при чему није прецизиран дан почетка трајања заштите, све земље које су донеле посебне законе о заштити топографијаи полупроводничких производа определиле су се за период трајања заштите од десет година. Овај период је довољан да носилац права употребом и/или давањем лиценце за заштићену топографију дође до надокнаде за напоре које је уложио у стварање топографије. Дужи период од предложеног сматра се сувишним јер су у области топографије полупроводничких производа промене брзе, а решења застаревају у кратком временском периоду. Рок истека заштите хармонизован је са ТРИПС-ом, као и са чланом 7. став 3 тачка 1. Директиве 87/54, у смислу да заштита траје до краја календарске године у којој се навршава десета година од дана када је заштита почела.

Члан 14. прописује да носилац искључивих права може у току трајања заштите производе који у себи садрже заштићену топографију означавати великим словом: „Т”. Ова одредба је у складу са чланом 9. став 1. Директиве 87/54.

Одредбом члана 15. уређује се промет права на топографију, тако да то право може бити, у целини или делимично, предмет уговора о преносу права. Поред тога, право на топографију се може и наслеђивати. Поједина или сва овлашћења из права на топографију могу, са ограничењима или без њих, бити предмет уступања на основу уговора о лиценци. На правне односе који нису регулисани овим законом, примењују се прописи којима се уређују облигациони и својинско-правни односи. Сходно томе, упис преноса права у одговарајуће регистре Завода за интелектуалну својину нема конститутивно већ деклараторно дејство. Ово је изричито прописано ставом 5. овог члана према коме упис преноса топографије у одговарајући регистар Завода за интелектуалну својину има дејство према трећим лицима. У ставу 6. члана 15. прописано је да се на пренос права, лиценцу и залогу сходно примењују одредбе закона којим се уређује правна заштита проналазака. Овакво законско решење је заступљено и у упоредном праву.

Члан 16. у ставу 1. прописује врсту поступка у коме се остварује правна заштита топографија полупроводничких производа, као и надлежност органа пред којим се може остварити правна заштита. У ставу 2. члан 16. прописано је да се на поједина питања у управном поступку за признање топографије примењују одредбе закона којим се уређује општи управни поступак. Наведеним одредбама остварује се двостепеност у одлучивању, као једно од основних начела управног поступка којим се обезбеђује ефикаснија управна контрола над законитошћу решења која доноси орган надлежан за послове интелектуалне својине у првом степену.

Одредбом члана 17. прописана је обавеза плаћања републичких административних такси, а чланом 18. прописана је обавеза надлежног органа да вођењи два регистра, јер се, с обзиром на законом утврђен поступак не

може унапред гарантовати тренутан упис топографије у Регистар топографије. Стога је било неопходно и увођење Регистра за упис пријава топографија.

Члан 19. утврђује да се поступак за признање топографије покреће подношењем пријаве надлежном органу. У ставу 2. овог члана прописано је да се пријава подноси на српском језику, док је ставом 3. прописано да је употреба специјалних техничких термина на енглеском језику дозвољена само ако су ти термини у употреби у области технике на коју се топографија односи. У осталим случајевима такви термини се могу користити само уз објашњење на српском језику. Одредбом става 4. овог члана прописано је да надлежни орган не проверава да ли подносилац пријаве има право на подношење пријаве, а ставом 5. одређује се да се за сваку топографију подноси посебна пријава.

Члан 20. закона уређује да комерцијална употреба топографије, пре него што је затражена заштита за исту, не представља сметњу за заштиту уколико од почетка комерцијалне употребе до подношења пријаве није протекло више од две године. Да би топографија која није била комерцијално употребљена могла бити заштићена потребно је да није створена пре више од 15 година. Став 1. члана 20. је у складу са чланом 4. став 1. Директиве 87/54, а одредба става 2. члана 20. усклађена је са чланом 7. став 4. те директиве.

Члан 21. закона прописује садржину пријаве за признање топографије. Пријава мора бити поднета у прописаном облику, те комплетирана прилозима којима се топографија идентификује (опис топографије) и примерком полупроводничког производа који садржи заштићену топографију ако је топографија комерцијално употребљена. Поднети прилози морају бити довољни за идентификацију топографије за коју се тражи заштита. У ставу 2. овог члана прописано је да надлежни орган ближе прописује садржину захтева за признање топографије, одређује прилоге који се подносе уз тај захтев и прописује њихову садржину.

Члан 22. примењује ТРИПС Споразум у делу који прописује обавезу за државе чланице да омогуће чување пословних тајни које се односе на пријављену топографију интегрисаних кола. Иако је прописана могућност (као и у Конвенцији WIPO и већини прописа упоредног права) да се делови графичког приказа топографије који представљају пословну тајну означе као пословна тајна и не дају на увид трећем лицу без посебне дозволе ствараоца топографије, односно без одлуке суда, предвиђено је да су они ипак обавезан прилог, јер да би нека топографија била регистрована мора бити обезбеђена потпуност свих података о њој. У ставу 2. овог члана прописано је да се на делове топографије који су означени као пословна тајна примењује закон којим се уређује заштита пословне тајне.

Члан 23. утврђује да пријава за признање топографије мора бити поднета у прописаној форми. Међутим, за признање датума подношења пријаве потребно је да надлежном органу буду достављени подаци о подносиоцу пријаве и један од прилога којим се топографија идентификује.

Члан 24. уређује поступак испитивања надлежни орган по поднетој пријави за заштиту топографије. Као и на основу важећег закона, поступак испитивања спроводи се у две фазе. Члан 24. у ст. 1, 2. и 3. прописује поступање надлежног органа приликом испитивања благовремености поднете пријаве и њене формалне уредности, док се у ст. 4, 5, 6. и 7. прописује поступање надлежног органа приликом испитивања да ли предмет за који је затражена заштита топографијом испуњава услове за признање из члана 2. став 1. закона. У односу на важећи закон, прописано је да се испитивање да ли предмет за који је затражена заштита топографијом испуњава услове за признање из члана 2. став 4. закона врши након формалног испитивања.

Имајући у виду да се законом одређени рокови не могу продужити ако то није изричито прописано, одредбом става 8. члана 24. прописано је да надлежни орган може, на образложени захтев подносиоца пријаве, продужити рок за достављање одговора у вези отклањања недостатака у пријави. Услови које пријава топографије треба да испуни да би добила заштиту предвиђени су одредбама члана 2. став 4. закона. Законодавна решења у упоредном праву прописују исте услове за признање топографије. Ако су наведени услови испуњени, подносиоцу пријаве се издаје решење о признању права на топографију.

Члан 25. прописује обавезу објављивања признате топографије, као и код свих права индустријске својине, да би се јавност упознала са садржином заштићене топографије, као и да би се омогућило прибављање лиценце или стављање примедби у погледу испуњености услова за заштиту (поступак оглашавања ништавим признатог права).

Члан 26. примењује ТРИПС Споразум у делу у коме прописује обавезу за државе чланице да омогуће чување пословних тајни које се односе на пријављену топографију полупроводничких производа. Одредбама овог члана прописано која лица имају право на увид у пријаву топографије до доношења решења о топографији. Одредбом става 2. прописано је да делови прилога означени као пословна тајна не смеју бити доступни трећим лицима без дозволе подносиоца пријаве или носиоца права или без судске одлуке. Став 3. овог члана прописује да се делови графичког приказа који представљају пословну тајну морају прекрити шрафирањем или на други начин на једној од копија топографија. На осталим копијама приказ топографија мора бити видљив.

Одредбе члана 27. су нове у односу на важећи закон и прописују обавезу надлежног органа да сваку промену која се односи на подносиоца пријаве, носиоца права или ствараоца топографије упише у одговарајући регистар.

Одредбама чл. 28. до 30. прописани су разлози и поступак оглашавања ништавим признатог права на топографију, и то: одредба члана 28. по својој суштини одговара члану 22. важећег закона, с тим што је у ставу 1. прецизирано да овлашћени подносилац предлога за оглашавања ништавим може да буде било које правно и физичко лице и да надлежни орган може у свако доба огласити ништавим решење о признању топографије, уместо за све време трајања права, како је прописано важећим законом; члан 29. прописује поступање надлежног органа по поднетом предлогу за оглашавања ништавим. У односу на важећи закон којим је прописано обавезно одржавање јавне расправе у поступку оглашавања ништавим топографије, предложено законско решење прописује да надлежни орган спроводи поступак јавне расправе само ако оцени да је њено одржавање нужно за утврђивање чињеница битних за доношење одлуке по предлогу. Предложено решење је у складу са начелом ефикасности и економичности Закона о општем управном поступку. Из разлога правне сигурности, чланом 30. уређено је да поништај решења о признању права на топографију нема ретроактивно дејство на правоснажне судске одлуке у вези са утврђивањем повреде права, као и на закључене уговоре о преносу права, односно уступању лиценце, ако су, и у мери у којој су, ти уговори извршени, под условом да је тужилац, односно носилац права био савестан.

Одредбе члана 31. преузете су у целости из важећег закона, а биле су садржане и у Закону о заштити топографија интегрисаних кола из 1998. године. Одредбама овог члана прописује се посебан поступак за пријаве топографија за које се утврди да су од значаја за одбрану и безбедност земље. У ставу 2. овог члана прописана је сходна примена закона којим се уређује правна

заштита проналазака. Такође, ове одредбе су у складу са чланом 1. став 1ц Директиве 87/54 који се позива на члан 223. Уговора о основању европске економске заједнице и прописује могућност заштите пријава топографија које су од значаја за одбрану и безбедност земље.

Члан 32. прописује грађанско правну заштиту носиоца права на топографију. У ст. 2. до 6. овог члана прописане су специфичности грађанско-правне заштите која се односи на топографије, док је одредбом става 7. овог члана прописано да се на повреду права сходно примењују одредбе закона којим се уређује правна заштита проналазака. Предлагач је имао у виду приликом предлагања оваквог решења и одредбе упоредног законодавства које грађанско правну заштиту топографија полупроводничких производа прописују на исти начин. Одредба става 2. у складу је са чланом 5. став 6. тачка 1) Директиве 87/54 и прописује када се прва комерцијална употреба полупроводничког производа неће сматрати повредом топографије. Став 3. члана 32. је у складу са чланом 5. став 6. тачка 2) Директиве 87/54, јер прописује да суд може обавезати несавесно лице које је користило топографију на плаћање накнаде носиоцу права. Ст. 4. и 5. члана 32. су у складу са чланом 5. ст. 7. и 8. Директиве 87/54. Одредбом става 6. прописано је да ако неко лице докаже да је пре датума из члана 10. закона отпочело производњу, комерцијалну употребу или увоз у те сврхе заштићене топографије или полупроводничког производа који садржи заштићену топографију или производа који у себи садржи такав полупроводнички производ суд ће то лице обавезати да носиоцу плати накнаду из става 3. овог члана. Овај став је у складу са чланом 7. став 2. Директиве 87/54. Одредбом става 7. члана 32. прописано је да се на грађанско правну заштиту топографије сходно примењују одредбе закона којим се уређује заштита проналазака. Овакво законско решење је заступљено и у већини закона упоредног права.

Одредбе чл. 33. до 35. закона прописују да се неовлашћено предузимање било које радње из члана 9. закона санкционише као привредни преступ или прекршај ако ове радње учини правно лица или одговорно лице у правном лицу или физичко лице. Висине казни одређене су у оквирима прописаним Законом о прекршајима.

Одредбама члана 36. уређено је да Регистар пријава топографија и Регистар топографија који су установљени важећим законом настављају да се воде у складу са предложеним законом, као и да се предложени закон примењује на топографије које важе на дан његовог ступања на снагу.

Одредбом члана 37. је прописано да ће подзаконски акти за извршење предложеног закона бити донети у року од четири месеца од дана ступања на снагу овог закона, а да ће се до доношења наведених подзаконских прописа примењивати одредбе прописа донетих на основу Закона о заштити топографија интегрисаних кола („Службени гласник РС”, број 104/09), изузев одредаба које су у супротности са предложеним законом.

Одредбе чл. 38. и 39. прописују престанак важења важећег Закона о заштити топографија интегрисаних кола и ступање на снагу овог закона.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона нису потребна додатна средства из буџета Републике Србије.